

Цивілізований ветеринарний бізнес нагадує гру в шахи, де найкращі гравці — ті, хто мислять на кілька ходів наперед, утримуючи в полі зору цілісну ситуацію, і, звісно, грають за правилами.

Білі і сірі фігури на ветеринарній шахівниці

У наданні ветеринарної допомоги світлий розум, здоровий глузд і вмілі руки ветеринарів обов'язково доповнюють ветеринарні препарати. Це тисячі найменувань, від якості яких залежить здоров'я і життя не тільки тварин, а й людей, та професійна репутація фахівців-практиків.

Валерій Скрипник,

д. вет. н., генеральний директор Української асоціації ветеринарних препаратів і кормових добавок

Своїм баченням ситуації на українському ринку ветеринарних препаратів ділиться Валерій Скрипник, доктор ветеринарних наук, генеральний директор Української асоціації ветеринарних препаратів і кормових добавок (Ветпромспілка).

Хто контролює якість ветеринарних препаратів в Україні. В українських реаліях походження ветеринарних препаратів, на жаль, різне — є легальні і нелегальні. Перші, умовно кажучи «білі», виготовлені ліцензованими виробниками і пройшли процедуру реєстрації або легально імпортовані й також зареєстровані в Україні. До нелегальних або ж «сірих» препаратів відносимо препарати фальсифіковані (підроблені під відомі бренди), контрабандні (нелегально завезені в Україну та не зареєстровані) і препарати вітчизняного походження, які не пройшли процедуру реєстрації та/або виготовлені виробниками, які не мають ліцензії на виготовлення. Прикро, але наразі нелегальних ветпрепаратів більше, ніж легальних. Ще прикріше від усвідомлення того, що контролюється якість лише легальної частини ринку, а «сірі» ветпрепарати практично «невидимі» для контролюючих органів.

З боку держави контроль якості препарату починається з моменту отримання виробником ліцензії на виробництво, коли виробник повідомляє про адресу виробництва, матеріальну базу виробництва, фаховий склад працівників, надає

перелік препаратів, які планується виробляти тощо. Хоча сьогодні видача ліцензії — процес більш формальний і декларативний, однак держава має змогу перевіряти достовірність наданої інформації та відкликати ліцензію при виявленні недостовірних даних.

«Зелене світло» для реалізації. Другим етапом державного контролю якості препарату є державна реєстрація. Це вимога Закону України, згідно з якою лише зареєстрований препарат є легітимним і його можна вводити в обіг. По-друге, державна реєстрація підтверджує заявлені виробником якісні характеристики препарату і є своєрідним маркером його якості. По-третє, держава має право на вибірковий контроль промислових серій препаратів і періодично ним користується, контролюючи в такий спосіб якість зареєстрованих препаратів.

У спеціальних експертних установах процедура реєстрації доволі «прискіплива», довготривала (210 діб і більше) та вартісна, однак дає підстави стверджувати, що даний препарат є нешкідливим, ефективним і легальним.

Не менш відповідальним, чи й головним, є третій етап контролю якості — система контролю якості при виробництві та висновок виробничої лабораторії підприємства на виготовлену серію препарату. Саме цей висновок (сертифікат якості) і дає «зелене світло» на реалізацію серії препарату. На підприємствах Ветпромспілки такі лабораторії мають міжнародні сертифікати якості ISO та акредитовані в Національному агентстві з акредитації. Тому ми довіряємо їх висновкам щодо якості препаратів.

Коли гору бере жадібність. Більшість незареєстрованих препаратів не працюють або працю-

Білі починають гру і мають більший шанс на успіх.

ють неналежним чином, несуть ризик для кінцевого споживача — тварини. Певні категорії «виробників» не реєструють препарати з багатьох причин, але їх рейтинг найчастіше очолює прагнення легкої наживи. Адже розробка препарату, його до клінічне і клінічне випробування — задоволення не з дешевих. Та й сам процес реєстрації затратний в інтелектуальному (формування досьє), часовому (реєстрація мінімум 210 діб) і фінансовому грошовому плані. Нерідко у таких «підприємців» немає ні інтелектуальної складової при розробці препарату, ні відповідної матеріальної бази для виготовлення і контролювання його якості. Щоб здешевити собівартість, використовують неякісні діючі й допоміжні речовини, хоча це має великий вплив на якість препарату.

Великою спокусою для несумлінних виробників є відомі бренди. Тут схема проста: копіюється настанова по застосуванню брендового препарату; купуються зазначені в ній дешеві (неочищені) складові, перемішуються і розфасовуються. Називати такі суміші лікарським засобом треба з обережністю, а про їх ефективність можна забути. Хіба сподіваючись на диво, бо найнахабніші взагалі не кладуть діючих речовин. Власник тварини навіть не підозрює, що в кращому випадку це плацебо, мало- або зовсім неефективний препарат, а в гіршому — шкідливий. Тут жодної гарантії немає.

Відповідальність — на виробникові.

За якість препаратів повністю відповідає підприємство-виробник. Щоб завжди можна було порівняти зразки виготовлених легально препаратів, він зберігає зразки кожної серії впродовж у 1,5–2 рази тривалішого терміну придатності препарату. За незареєстровані препарати реальну відповідальність не несе ніхто — ні виробник, ні дистриб'ютор. Страждає лише покупець і його тварина.

Як на мінному полі. Уникнути придбання незареєстрованих препаратів не важко, але й не просто. При плановій покупці препарату можна зайти у Державний реєстр зареєстрованих ветеринарних препаратів на офіційних сайтах Держпродспоживслужби (<http://www.consumer.gov.ua/ContentPages/Reestri/38/>) та ДНДКІ ветеринарних препаратів і кормових добавок (<http://vetreg.scivp.lviv.ua/vetprepfnd.php>). В разі ургентних випадків це буде складно, бо пошук не простий. Можна скористатися новою інформаційною платформою <https://vetlider.com.ua/>. Власникам тварин раджу консультиватися з ветеринарним лікарем, а при призначенні препаратів цікавитися чи зареєстровані вони в Україні. І все ж таки варто періодично звертатися з державними реєстрами.

Є сподівання, що ситуація зміниться на краще після прийняття нового Закону України «Про ветеринарну медицину і благополуччя тварин», в якому передбачена суттєва матеріальна відповідальність за виробництво, зберігання і реалізацію незареєстрованих і фальсифікованих препаратів. **ЗТ**

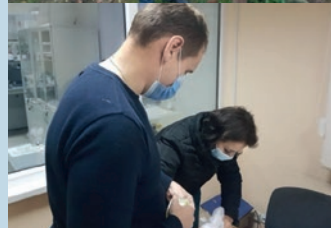
Від лану до столу

За розсудливе застосування

Під час Всесвітнього тижня поінформованості про протимікробні засоби експерти ФАО організували онлайн-захід щодо розумного використання антимікробних препаратів. Голова Держпродспоживслужби Владислава Магалецька відзначила, що напрацювання та рекомендації ФАО активно використовуються на практиці Держпродспоживслужбою України, ефективно підвищують обізнаність і збільшення потенціалу ветеринарної служби щодо визначення, простежуваності та моніторингу антибіотикорезистентних штамів. Вже напрацьовано і запроваджено на практиці першу редакцію національного плану моніторингу антибіотикорезистентних штамів мікроорганізмів, проводиться всеукраїнське опитування, фахівцями Держпродспоживслужби відбираються зразки від тварин на всій території України. Виділені маркерні мікроорганізми будуть досліджені в ДНДІЛДВСЕ на наявність антибіотикорезистентності на обладнанні, яке буде закуплено за кошти ФАО.

Риба, мед, комбікорми під контролем

У рамках виконання Плану державного моніторингу залишків ветеринарних препаратів та забруднювачів у живих тваринах і неперероблених харчових продуктах тваринного походження спеціалістами Летичівського РУ ГУ Держпродспоживслужби в Хмельницькій області проведено відбір зразків м'язів риби короп у ПАТ «Хмельницьке виробниче сільськогосподарсько-рибодовне підприємство» та меду бджолиного в ПП «Прибузькі медобори». Рибу буде досліджено на хлорорганічні пестициди, стероїди, антгельмінтики, а зразки меду — на хлорамфенікол. Проведено роз'яснювальну роботу щодо дотримання каранції після застосування антимікробних та антгельмінтних препаратів для риби, а також термінів відкачування меду після обробки с/г культур пестицидами та лікувально-профілактичних обробок бджіл.

З метою забезпечення простежуваності у кормовому та харчовому ланцюгах виробництва та постачання якісних та безпечних кормів, за зверненням ТЗОВ «Летичівський комбікормовий завод» проведено позаплановий захід державного контролю у формі відбору зразків комбікорму ВРХ та свиней. Зразки відправлено в ДНДІЛДВСЕ для визначення мікроелементів, мікотоксинів, радіонуклідів, наявності ДНК жуйних тварин, наявності компонентів тваринного походження, визначення наявності бактерій сальмонели.

Замість масла — назва

У листопаді, за результатами масштабного дослідження, Антимонопольний комітет України своїм рішенням наклав штрафи на п'ятьох недобросовісних виробників масла солодковершкового. Підприємствам доведеться відповідати за введення в оману споживачів відповідно до Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції». Адже в деяких випадках вміст немолочних та рослинних жирів сягав 90–100%. Суми штрафів — від одного до 20 млн грн. Лише на Тернопільщині від початку року спеціалісти Держпродспоживслужби зафіксували 18 випадків фальсифікації молочної продукції. **ЗТ**